

**Байғанин ауданы бойынша
2018-2019 жылдарға арналған
жайылымдарды басқару және
оларды пайдалану жөніндегі
жоспарды бекіту туралы**

Қазақстан Республикасының 2017 жылғы 20 ақпандағы «Жайылымдар туралы» және 2001 жылғы 23 қаңтардағы «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Заңдарына сәйкес Байғанин аудандық мәслихаты **ШЕШІМ ҚАБЫЛДАЙДЫ:**

Осы шешімнің қосымшасына сәйкес Байғанин ауданы бойынша 2018 -2019 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспары бекітілсін.

Байғанин ауданы бойынша 2018 -2019 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспар

Осы Байғанин ауданы бойынша 2018-2019 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспар (бұдан әрі-Жоспар) Қазақстан Республикасының 2017 жылғы 20 ақпандағы «Жайылымдар туралы» және 2001 жылғы 23 қаңтардағы «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Заңдарына, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы миистірінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі №173 «Жайылымдарды ұтымды пайдалану қағидаларын бекіту туралы» бұйрығына (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 28 сәуір 2017 жылғы №15090 тіркелген), Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы миистірінің 2015 жылғы 14 сәуірдегі №3-3/332 «Жайылымдардың жалпы алаңына түсетін жүктеменің шекті рұқсат етілетін нормасын бекіту туралы» (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 15 мамыр 2015 жылы №11064 тіркелген) бұйрығына сәйкес әзірленді.

Жоспар жайылымдарды ұтымды пайдалану, жемшөпке қажеттілікті тұрақты қамтамасыз ету және жайылымдардың тозу процестерін болғызбау мақсатында қабылданады.

Жоспар мазмұны:

- 1) Құқық белгілейтін құжаттар негізінде жер санаттары, жер учаскелерінің меншік иелері және жер пайдаланушылар бөлінісінде әкімшілік-аумақтық бірлік аумағында жайылымдардың орналасу схемасы (картасы) осы жоспардың 1 қосымшасына сәйкес;
- 2) Жайылым айналымдарының қолайлы схемалары осы жоспардың 2 қосымшасына сәйкес;
- 3) Жайылымдардың, оның ішінде маусымдық жайылымдардың сырты және ішкі шекаралары мен алаңдары, жайылымдық инфрақұрылым объектілері белгіленген картасы осы жоспардың 3 қосымшасына сәйкес;
- 4) Жайылым пайдаланушылардың су тұтыну нормасына сәйкес жасалған су көздеріне (көлдерге, өзендерге, тоғандарға, апандарға, суару немесе суландыру каналдарына, құбырлы немесе шахталы құдықтарға) қол жеткізу схемасы осы жоспардың 4 қосымшасына сәйкес;
- 5) Жайылымы жоқ жеке және (немесе) заңды тұлғалардың ауыл шаруашылығы жануарларының мал басын орналастыру үшін жайылымдарды қайта бөлу және оны берілетін жайылымдарға ауыстыру схемасын осы жоспардың 5 қосымшасына сәйкес;
- 6) Аудандық маңызы бар қала, кент, ауыл, ауылдық округ маңында орналасқан жайылымдармен қамтамасыз етілмеген жеке және (немесе) заңды тұлғалардың ауыл шаруашылығы жануарларының мал басын шалғайдығы жайылымдарға орналастыру схемасы осы жоспардың 6 қосымшасына сәйкес;
- 7) ауыл шаруашылығы жануарларын жайюдың және айдаудың маусымдық маршруттарын белгілейтін жайылымдарды пайдалану жөніндегі күнтізбелік графигі осы жоспардың 7 қосымшасына сәйкес;

8) тиісті әкімшілік- аумақтық бірлікте жайылымдарды ұтымды пайдалану үшін қажетті өзгеде талаптарды қамтуға тиіс.

Жоспар жайылымдарды геоботаникалық зерттеп – қараудың жай – күйі туралы мәліметтер, ветеринариялық - санитарлық объектілер туралы мәліметтер, иелерін – жайылым пайдаланушыларды, жеке және (немесе) заңды тұлғаларды көрсете отырып, ауыл шаруашылығы жануарлары мал басының саны туралы деректер, ауыл шаруашылығы жануарларының түрлері мен жыныстық жас топтары бойынша қалыптастырылған үйірлердің, отарлардың, табындардың саны туралы деректер, шалғайдағы жайылымдарда жаю үшін ауыл шаруашылығы жануарларының мал басын қалыптастыру туралы мәліметтер, екпе және аридтік жайылымдарда ауыл шаруашылығы жануарларын жаю ерекшеліктері, малды айдап өтуге арналған сервитуттар туралы мәліметтер, мемлекеттік органдар, жеке және (немесе) заңды тұлғалар берген өзге де деректер ескеріле отырып қабылданды.

Әкімшілік – аумақтық бөлініс бойынша Байғанин ауданда 9 ауылдық округтер, 24 ауылдық елді – мекендер орналасқан.

Байғанин ауданының жалпы көлемі 6103969 га, оның ішінде жайылымдық жерлер – 5179934 га, суландырылған жерлер – 1856991 га. Санаттар бойынша жерлер бөлінісі: ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер – 1152861га; елді мекен жерлері - 425909 га;

өнеркәсіп, көлік, байланыс, ғарыш қызметі, қорғаныс, ұлттық қауіпсіздік мұқтажына арналған жерлер және ауыл шаруашылығына арналмаған өзге де жерлер – 31766 га; су қорының жерлері – 16125 га; қордағы жерлер – 4437372 га;

Ауданның климаттық зонасы күртконтиненталды, қысы салыстырмалы салқын, жазы ыстық және құрғақ. Ауаның жылдық орташа температурасы қаңтар айында - -14; -35⁰С, шілде айында - +24; +38⁰С. Жауынның орташа түсімі 30 мм, ал жылдық 214 мм.

Ауданның өсімдік жамылғысы әртүрлі, шамамен қоса алғанда 90 – ға жуық түрлері бар.

Топырағы ашыққоңыр, оңтүстікте сортаң, сұр топырақты жерлер көптеп кездеседі. Топырақтық құнарлы қабаттың қалыңдығы 10-12 см.

Ауданда 9 мал дәрігерлік пункті және 9 мал көмінділері бар.

Қазіргі уақытта Байғанин ауданында мүйізді ірі қара 35020 бас, ұсақ мал 114467 бас, 11192 бас жылқы, 3183 бас түйе және 12694 құс саналады.

Ауыл шаруашылығы жануарларын қамтамасыз ету үшін Байғанин ауданы бойынша барлығы 5179934 га жайылымдық алқаптары бар. Елді – мекен шегіндегі жайылымдары 403679 га жайылым саналады, қордағы жерлерде 4437372 га жайылымдық алқаптар бар.

Аудан бойынша шаруашылықтардың және елді мекен тұрғындарының мал басының 2018.01. қаңтар айына есебі мен қажетті жер көлемі (га)

Кесте -1

	Ірі қара	Қой –ешкі	Жылқы	Түйе
Қаңтар 01.2018 ж бойынша (стат.басқармасы)	35020	114467	11192	3183
Қажетті жер көлемі (га)	525300	343401	235032	89124
Барлығы:	1192857 га			

Оның ішінде: елді мекен аумағындағы тұрғындардың мал басының 2018.01 қаңтардағы есебі және қажетті жер көлемі (га)

Кесте-2

	Ірі қара	Қой –ешкі	Жылқы	Түйе
Қаңтар 01. 2018 ж бойынша (стат.басқармасы)	23887	86534	5646	2156
Қажетті жер көлемі (га)	358305	259602	118566	60368
Барлығы:	796841 га			

Оның ішінде: шаруашылықтардың мал басының 2018.01 қаңтардағы есебі және қажетті жер көлемі (га)

Кесте-3

	Ірі қара	Қой -ешкі	Жылқы	Түйе
Қаңтар 01. 2018 ж бойынша (стат.басқармасы)	11133	27933	5546	1027
Қажетті жер көлемі (га)	166995	83799	116466	28756
Барлығы:	396016 га			

Жоғардағы 2-кестеге сәйкес елді мекен аумағындағы тұрғындардың мал басының есебіне қарағанда, елді мекенге 425909 га жер бекітіліп берілген, оған қосымша 370932 га қосымша жайылымдық алқаптар қажет екендігі көрінеді.

Жоғардағы 3-кестеге сәйкес шаруашылықтардағы мал басының есебіне қарағанда, ауданның 374 ауыл шаруашылығы құрылымдарына 1152861 га жер бекітіліп берілген, шаруашылықтардағы мал басына 396016 га қажет болса, жайылымдық алқаптардың жетіспеушілігі резервтік қордан 756845 га беріліп отыр.

Бұл мәселелерді шешу үшін – мемлекеттік қордан жайылымдық алқаптарды ұтымды бөлу және елді мекен жерлеріндегі тұрғындардың малдарын шаруашылықтардың жерлеріндегі жайылымдық алқаптардың резервтік қорларына тиімді орналастыру.

Сонымен қатар жайылымның кезеңінің ұзақтығы топырақтың – климаттық аймақ зонасына байланысты, ауыл шаруашылығы жануарлар түріне, сондай-ақ жайылым өнімділігіне байланысты біркелкі құрғақ – селеулі – бетегелі жусанды далада 200-245 күнді құрайды.

Бұл жағдайда жайылымның ұзақтығы мүйізді ірі қара, ұзақ мүйізді малдар, жылқы және түйелер үшін қар жамылғысының қалыңдығымен тереңдігіне және ауа райының басқада факторларына байланысты.

Ескерту: аббревиатураның шешуі;

С – Цельсия көрсеткіші;

га – гектар;

мм – миллиметр;

см – сантиметр;

Өзбекстан Республикасы

а/о – ауылдық округ